

Sygn. akt V CSK 224/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku J. K.
przy uczestnictwie A. K.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 grudnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 3 grudnia 2020 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 grudnia 2020 r. uczestnik postępowania A. K. oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, nie publ., z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, nie publ. oraz z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, nie publ.). Tych elementów nie wykazał skarżący występując z wnioskiem o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wskazać bowiem należy, że w swej istocie uzasadnienie stosownego

wniosku abstrahuje od przedstawionego powyżej rozumienia tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący nie przedstawia bowiem żadnego orzecznictwa, z którego wynikałaby kolizyjność w podejściu do wykładni art. 43 § 2 i 3 k.r.o. Ogranicza się on jedynie do polemiki ze stanowiskiem Sądu Okręgowego co do zastosowania przedmiotowych przepisów.

Odwołując się do treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzić także należy, że nie zostały przez skarżącego przedstawione wystarczające motywy pozwalające na uznanie, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podkreślenia bowiem wymaga, że wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tym wymogów nie spełnił skarżący. W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 380 w zw. z art. 160 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c., które miały prowadzić do nieważności postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w B. należy wskazać, że nieważność postępowania z przyczyny określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wtedy, gdy strona została pozbawiona całkowicie i w sposób bezwzględny wyłączający możliwość obrony przez co nie mogła brać ona udziału w całości postępowania lub jego istotnej części (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1961 r., 3 CR 953/60 (NP. 1963, nr 1, s. 117, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2013 r., II CSK 279/12, OSNC 2013, nr 7-8, poz. 96). Nie obejmuje to sytuacji, w której rozprawa z udziałem strony i jej pełnomocnika nie została przeprowadzona w Sali wyposażonej w sprzęt nagrywający i która nie została odroczone na wniosek strony uzasadniony jej zmęczeniem. Niezależnie od powyższego zasadnie przyjął Sąd drugiej instancji, że

odnotowany w protokole rozprawy sprzeciw na decyzję Sądu pierwszej instancji nie spełniał wymagań określonych w art. 162 k.p.c.

Nie można też uznać, iż Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia art. 230 k.p.c. – i to w sposób uzasadniający oczywistość skargi kasacyjnej - gdyż przepis ten nie jest bezpośrednio stosowany przez Sąd drugiej instancji. Nie został on powiązany z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez który przepis ten stosuje także sąd drugiej instancji. Ponadto wskazać należy, że sposób uzasadnienia zarzutu naruszenia art. 230 k.p.c. w swej istocie sprowadza się do kwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy, co jest niedopuszczalne ze względu na brzmienie art. 398³ § 3 k.p.c. Niezależnie od powyższego z uwagi na powołany przepis w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że podstawę skargi kasacyjnej wymienioną w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. nie mogą wypełniać zarzuty naruszenia przepisów postępowania odnoszące się wprost do oceny dowodów i dokonywania ustaleń faktycznych (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 578/17, nie publ., z dnia 26 czerwca 2018 r., V CSK 61/18, nie publ., z dnia 28 lutego 2019 r., V CSK 399/18, nie publ., z dnia 10 maja 2019 r., IV CSK 502/18, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2007 r., II CSK 400/06, nie publ., z dnia 13 sierpnia 2008 r., I CSK 83/08, nie publ., z dnia 6 listopada 2013 r., IV CSK 119/13, nie publ., z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 87/13, OSNC-ZD 2016, nr 1, poz. 4, z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, nie publ., z dnia 9 października 2014 r., I CSK 544/14, nie publ., z dnia 28 stycznia 2016 r., I CSK 94/15, nie publ. i z 13 kwietnia 2017 r., I CSK 93/17, nie publ.). Dotyczy to nie tylko zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., odnoszącego się wprost do sposobu oceny dowodów przez sądy, ale także przepisów pozwalających sądom na dokonywanie ustaleń metodą bezdowodową, co dotyczy uznania faktów powszechnie znanych (art. 228 § 1 k.p.c.), przyznanych (art. 229 – 230 k.p.c.), czy domniemań faktycznych (art. 231 k.p.c.). Z tej przyczyny wyłączona jest kontrola kasacyjna naruszenia art. 230 k.p.c., skoro przepis ten dotyczy materii bezdowodowego ustalania faktów (por. również postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r., I CSK 544/14, z dnia 10 stycznia 2008 r., IV CSK 404/07, nie publ., i z dnia 30 czerwca 2006 r.,

V CSK 146/06, nie publ. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2017 r., I CSK 84/17, nie publ.).

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Nie zachodziła możliwość orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego z tej przyczyny, że przedmiotem zaskarżenia apelacją było postanowienie wstępne Sądu pierwszej instancji. W takim przypadku nie orzeka się ani o kosztach postępowania apelacyjnego, ani postępowania kasacyjnego, o czym orzeknie Sąd pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

a.s.